

7. Павлова В.А. Конкуренція і конкурентоспроможність у механізмі сучасного економічного розвитку // Вісник Української академії банківської справи. – 2005. – № 2. – С.10–15.
8. www.bank.gov.ua.

Натарова Е.В.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ АПК УКРАИНЫ

В Украине сельское хозяйство – одна из главных и специфических отраслей народного хозяйства, которая требует наибольшего внимания и поддержки со стороны государства. В современных условиях ограниченности бюджетных ресурсов особое значение приобретает рационализация аграрной политики, оптимизация бюджетной поддержки сельского хозяйства, повышения эффективности бюджетных расходов.

Цель статьи – освещение вопросов сущности бюджетного финансирования агропромышленных предприятий, проведение сравнительного анализа бюджетного финансирования агропромышленного комплекса в 2006г и 2007г.

Анализом этой проблемы занимаются многие современные учёные: Харитоновна А., Терещенко О., Зуб Г. И. и др.

Бюджетное финансирование – это предоставление средств юридическим и физическим лицам на проведение мероприятий, предусмотренных государственным бюджетом [2].

Все средства, полученные сельскохозяйственными предприятиями в соответствии с целевыми бюджетными программами, выделяются из госбюджета как расходы развития. Согласно разделу 6 Бюджетной классификации и Приказу №194 в эти расходы включаются:

- *Капитальные расходы* – это средства, выделяемые из бюджета для приобретения необоротных активов, на строительство, капитальный ремонт зданий и другие затраты, связанные с увеличением необоротных активов получателей бюджетных средств. Например: расходы на приобретение племенного скота, изготовление проектно-сметной документации для закладки виноградника, покупку семян овощных культур для развития овощеводства и др.
- *Исследования и разработки, отдельные мероприятия развития по реализации государственных (региональных) программ.* Сюда входят программы «Коренное улучшение земель предприятий агропромышленного комплекса», «Селекция в животноводстве и птицеводстве на предприятиях агропромышленного комплекса» и др.
- *Субсидии и текущие трансферты предприятиям* – это текущие платежи из бюджета юридическим лицам, в том числе предприятиям сельского хозяйства, которые не предусматривают компенсации в виде специально обусловленных выплат или товаров (услуг) в обмен на произведённые платежи, а также расходы, связанные с возмещением убытков государственных предприятий. Например, по программам: «Финансовая поддержка производства продукции растениеводства и животноводства», «Финансовая поддержка программ АПК через механизм удешевления краткосрочных и долгосрочных кредитов», «Финансовая поддержка предприятий АПК, находящихся в особо сложных климатических условиях» [1].

Основное содержание статьи.

В принятом проекте Государственного бюджета Украины на 2007г предусмотрены расходы и кредитование в размере 10,1 млрд.грн, в том числе за счёт общего фонда – 8,087млрд.грн, из них на поддержку развития аграрного сектора 4,9 млрд.грн. В сравнении с бюджетом 2006г финансирование аграрного сектора возросло на 25% или на 2,0 млрд.грн. Эти увеличения в основном касаются расходов по программам поддержки продукции животноводства.

По данным таблицы 1 видно, что на поддержку производства продукции животноводства выделено 2,6 млрд.грн, в том числе для выплаты бюджетной и спецбюджетной дотации – 2,3 млрд.грн на селекцию в животноводстве и птицеводстве –125 млн.грн. В 2006г эти расходы составляли 1,2 млрд.грн, что на 1,4 млрд.грн меньше, чем в 2007 г.

Таблица 1. Бюджетное финансирование агропромышленных предприятий в 2006–2007гг.

Показатели	2006г.	2007г.	Процентное соотношение 2007г. к 2006г.
1. Общие расходы и кредитование, млрд.грн	32,35	8,087	25,00
2. Поддержка производства продукции животноводства, млрд.грн	1,2	2,6	216,67
3. Поддержка производства продукции растениеводства, млрд. грн	1,2	1,4	116,67
4. Уменьшение стоимости краткосрочных и среднесрочных кредитов, млн.грн	261,2	653	250,00
5. Страхование рисков, млн.грн	10	50	500,00
6. Покупка сельскохозяйственной техники, млн.грн	32,95	131,8	400,00
7. Поддержка фермерских хозяйств, млн.грн	20,79	63	303,03
8. Развитие социальной сферы села, млн.грн	72	20	27,78
9. Компенсация расходов пенсионному фонду, млн.грн	1669,9	1381,1	82,71

На поддержку производства продукции растениеводства госбюджетом предусмотрено 1,4 млрд. грн, что на 200 млн.грн больше 2006 г. Из них предусмотрено:

- На выплату дотаций на гектар посевов – 950млн.грн.
- На частичную компенсацию стоимости минеральных удобрений – 150 млн.грн.
- На удешевление электроэнергии на возделываемых землях – 40 млн.грн.
- На способы по внедрению энергообеспечивающих технологий – 91 млн.грн.
- На селекцию в растениеводстве- 90 млн.грн.
- Для создания страхового резерва сортовых и гибридных семян -15 млн.грн.

Кроме этого за счёт спецфонда в проекте предусмотрены расходы на развитие садоводства, виноградарства и хмелеводства в размере 275 млн.грн. Эти расходы предполагается финансировать за счёт поступления средств от сбора на развитие виноградарства, садоводства, хмелеводства.

Госбюджетом Украины на 2007г также предусмотрены расходы на формирование государственного продовольственного резерва в размере 685млн.грн за счёт средств спецфонда. В спецфонд поступают средства от оплаты использования бюджетной ссуды в границах государственных заставных закупок зерна, а также возврата средств, предоставленных Министерством аграрной политики Украины на формирование продовольственного резерва аграрным фондом и финансовых инвестиций на организованном аграрном рынке.

Проектом Бюджета на 2007г предусмотрено выделение бюджетных средств, обеспечивающих удешевление бюджетных ресурсов на общую сумму более 9 млрд.грн. На уменьшение стоимости краткосрочных и среднесрочных кредитов в бюджете на 2007г предусмотрено 653 млн.грн, что в 2,5раза больше, чем в 2006г. Предоставление льготного кредита индивидуальным сельскохозяйственным застройщикам по соответствующей бюджетной программе за счёт возврата кредитов, предоставленных госбюджетом индивидуальным сельскохозяйственным застройщикам.

В 2007г предусматривается увеличение объёмов расходов госбюджета на удешевление стоимости страховых премий до 50 млн.грн или в 5 раз (в сравнении с 2006г). Это даёт возможность привлечь к предоставлению льготных страховых услуг около 1200 субъектов аграрного рынка, задействовать для них объём страхового покрытия в размере 2 млрд.грн, при этом на 1 бюджетную гривну объём страхового покрытия будет составлять 37грн.

Что касается покупки сельскохозяйственной техники, то в проекте бюджета 2007г для частичной компенсации стоимости сложной сельскохозяйственной техники отечественного производства предусмотрены расходы в размере 131,8 млн.грн. Это в 4 раза больше, чем в 2006г. Кроме этого предусмотрены расходы за счёт спецфонда на реализацию мероприятий финансового лизинга отечественной сельскохозяйственной техники в размере 150 млн.грн. Финансирование приобретения отечественной сельскохозяйственной техники на условиях финансового лизинга будет происходить за счёт возврата средств в части возмещения стоимости сельскохозяйственной техники, переданной субъектам хозяйствования на условиях финансового лизинга.

Кроме этого в Государственном бюджете Украины на 2007г в качестве финансовой помощи и предоставления кредитов фермерским хозяйствам предусмотрены расходы в сумме 63 млн.грн, что на 1/3 больше, чем в 2006г. Предоставление кредитов фермерским хозяйствам будет осуществляться за счёт возврата кредитов, выданных из Государственного бюджета Украины фермерским хозяйствам.

Государственным бюджетом Украины 2007г предусмотрено развитие социальной сферы села. Для этого выделены средства в размере 20 млн.грн, что в 3,6 раза меньше, чем в 2006г. Кроме этого предусмотрена компенсация расходов пенсионному фонду. За счёт общего фонда в проекте государственного бюджета Украины на 2007г на компенсацию пенсионному фонду расходов от использования плательщиками фиксированного сельскохозяйственного налога специальной ставки по оплате сбора на обязательное пенсионное страхование предусмотрено 1381,1 млн.грн, что на 288,8 млн.грн меньше, чем в 2006г. Это снижение объясняется так: с 2007г для плательщиков фиксированного сельскохозяйственного налога ставка взносов на пенсионное страхование будет расти с 20% до 40%, следовательно, снижаются расходы пенсионного фонда, которые должны быть возмещены за счёт бюджетных средств.

Выводы: в данный момент наблюдается процесс рефинансирования отрасли животноводства за счёт растениеводства. Однако государственная поддержка АПК Украины недостаточная. Государственное финансирование ориентируется на крупного производителя, невзирая на то, что более половины всей сельскохозяйственной продукции выращивается мелкими собственниками, например, схема доплат за засеянный гектар пахоты действует лишь в отношении юридических лиц. Недостаточно средств выделяется на осуществление финансовой поддержки предприятий агропромышленного комплекса через механизм удешевления краткосрочных и долгосрочных кредитов. Нынешним бюджетом предусмотрено 50 млн.грн, в то время как, по оценке экспертов, требуется не менее 430 млн.грн. С целью привлечения кредитных ресурсов в сельское хозяйство, следует расширить схему использования лизинга как одной из форм долгосрочного кредита; развивать кредитную кооперацию; осуществлять формирование систем ипотечного кредита, где земля выступает средством привлечения инвестиционных и кредитных ресурсов, путём создания ипотечного банка.

Источники и литература

1. Бюджетное финансирование сельскохозяйственных предприятий: учёт и налогообложение. А. Харитонов: Баланс Агро, 2005. – №23. – С.20–23.
2. Финансирование предприятий в Украине: актуальные проблемы и пути их повышения. О. Терещенко. Экономика Украины. – 2002. – №1. – С.5–9.

Нехайчук Д.В.**ПРО НОВІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ Й УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ВОДОГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ АР КРИМ**

У сфері водопостачання АР Крим функціонують 4 групи суб'єктів господарювання: *республіканські унітарні підприємства*, що діють на основі республіканської власності, *комунальні унітарні підприємства*, що діють на основі комунальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст («Комунгоспи») *господарські товариства* й *приватні підприємства*, що діють на основі приватної власності фізичних і (або) юридичних осіб, комунальної та іншої форм власності, у тому числі – змішаної;

Такий розподіл відповідає й поділу території надання послуг.

Так, суб'єкти, включені в першу групу, надають послуги переважно в містах, у другу – у селищах і більшій частині сіл, у третю й четверту – переважно в селах.

Приведемо коротку характеристику організаційно-правових форм і правових підстав використання об'єктів водопостачання.

Республіканські унітарні підприємства (13) у сфері водопостачання входять до складу виробничого об'єднання "Кримводоканал" (крім них, в об'єднання входить також Підприємство ремонтно-будівельна ділянка ВО «Кримводоканал», що також має статус юридичної особи). Це великі підприємства, які самостійно здійснюють водозабір (як з водоймищ, так і зі шпар), мають у своєму розпорядженні очисні споруди й у цілому відіграють немаловажну роль у централізованому водопостачанні Криму. У ряді випадків вони поставляють воду не кінцевим споживачам, а місцевим суб'єктам господарювання в сфері централізованого водопостачання для наступного розподілу споживачами. Кількість сільських населених пунктів, що обслуговують ними, порівняно небагато (ці підприємства обслуговують споживачів переважно в тих селах, які перебувають у безпосередній близькості від міст, що обслуговуються такими підприємствами.).

Водопровідно-каналізаційні мережі й устаткування, експлуатовані даними підприємствами, переважно перебувають у республіканській власності АРК і закріплені за ними на праві господарського ведення. Слід зазначити, що експлуатовані цими підприємствами мережі на момент розмежування власності АРК і територіальних громад були віднесені до власності АРК (у тому числі й ті, які перебували в межах відповідних населених пунктів). У результаті на такі підприємства, як правило, місцеві територіальні громади не мають майже ніякого впливу, тому що вони не є, а ні їхніми засновниками, а ні власниками використовуваного підприємства майна.

У більшій частині сіл Криму послуги з централізованого водопостачання надають **комунальні унітарні підприємства («комунгоспи»)**, створені й діючі на основі власності відповідних територіальних громад. Всі зазначені підприємства мають статус самостійних юридичних осіб і – відповідно до їх установчих і реєстраційних документів – організаційно-правову форму комунальних підприємств.

Переважна більшість здійснюючих централізованих водопостачань комунальних підприємств входить у сферу управління відповідного сільської чи селищної ради, якою підприємство й було засновано.

Інженерні мережі та інші основні фонди, експлуатовані зазначеними підприємствами, відносяться до комунальної власності відповідних територіальних громад (або загальної власності територіальних громад). У більшості випадків ці мережі й основні фонди закріплені за підприємствами на праві господарського ведення, хоча є чимало підприємств, наділених ними також на праві оперативного управління. Деяким підприємствам мережі й основні фонди були передані сільрадами в оренду. Крім того, поширена практика, коли між комунальним підприємством і відповідною місцевою радою укладаються договори «на обслуговування» мереж; а також так звані договори «на управління»; договори про спільну діяльність і т.д.

Ряд комунальних підприємств, що обслуговують села, фактично припинили свою діяльність, до деяких з них приймаються рішення про ліквідацію.

Господарські товариства й приватні підприємства, що діють на основі різних форм власності (частіше – приватної), охоплюють своїми послугами порівняно небагато сільських населених пунктів Криму й, як правило, обмежуються наданням послуг в одному або декількох селах однієї сільської територіальної громади.

Найчастіше зазначені підприємства використовують мережі та інші основні фонди комунальної власності на підставі договорів концесії (хоча є й договори оренди, обслуговування). При цьому дані підприємства не обмежуються однією лише послугою з централізованого водопостачання, а надають жителям і інші житлово-комунальні послуги.

Фізичні особи – підприємці надають послуги з водопостачання переважно в селах, найчастіше – в одному або декількох селах, об'єднаних в одну сільську територіальну громаду. Деякі – обмежуються лише частиною населеного пункту. Мережі й устаткування, які відносяться до комунальної власності відповідних територіальних громад, фізичні особи – підприємці використовують на підставі:

- договорів концесії (підприємець Новіков І.Ш. у с.м.т. Кировське, підприємець Грибалев П.Ф. у с. Куприно Сімферопольського району),